

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfüggés és pontosan és jutányosan közöltetik.

October 1jétől dec. végeig terj. évnegyedi folyamara kettős testvérlapunknak előfizetheti Országgyűlésünknek f. eszt. november elején megnyitandása miatt is Budapesten borítéktalanul 2 ft. 40 krral, borítékosan 3 ft. 10 krral, postai küldésnél pedig: 3 ft. 40 krral pengőben minden kir. postán vagy szerkesztő hivatalunknál Pesten uri utca 453d. sz. a. Trattner-Károlyi ház első udvara első emeletén.

Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, előléptetések, névmagyarítás; István kir. helytartó körutja, Követválasztások. Ügyvédi reform Budapesti napló. Törvényhatóságok: Követválasztások, és utasítások Komárom, Fejér, Vas, Arad, Pozsega-megyékben, 's Buda és Sz. Fejérvár sz. kir. városokban; Zágrábmege rendkívüli közgyűlése. Erdélyi országgyűlés.)

Külföld. (Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Oroszország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő cs. 's ap. kir. felsége gróf Mikó Imrét erdélyországi kir. kincstárnokot tükös tanácsossá kinevezni legkegy. méltóztatott.

Ő cs. 's ap. kir. felsége a pécsi székeskáptalan kanonokait u. m. K e l e m e n Józsefet székesegyházi. F a r k a s Józsefet pedig tolnai főesperesekké; továbbá F r a n k Károly kéthelyi, Tóth József kisbaráti és H a i d e n w o l f János nagybölcselembi plebánosokat a győri székeskáptalan tisztl. kanonokivá, végre C s e l e s i c h Józsefet szent-László zionnyíprépostját a diakovári püspökmege szerémi főesperesévé kinevezni legkegy. méltóztatott.

Szomolnokai k. főbányafelügyelőségi ltoknok M a u k s János szomolnokai k. bányakamrai ügyészé, egyszersmind főbányafelügyelőségi és kerületi bányászki ülnökké; újvidéki s p é n z t á r n o k és harminczados B a g y Mátyas pozsonyi harminczadi főtisztte érdemesített; vajdahunyadi kir. vasműi 's uradalmi igazgató S z a k m á r y Sámuel ideiglenesen nagybányai főfelügyelői és kerületi bányabíróvá helyettesített; offenbányai k. ellenörkődő tisztirnok S z e l e s Farkas magurafüzesi ideigl. erdőgondnokká; selmezi k. pénztárhivatali irnok K ö g e l Péter beszercebányai kir. pénztár-irnokká, ennek helyére pedig selmezi pénztárhivatali irnokká H a d v i g e r Ignác kir. bányagyakornok alkalmaztatott.

A' n m g u m a g y. kir. udv. kamra a' kebelbeli főpénztári hivatalnál megüresült utolsó járulnokságra G r i m m Ferenc díjas gy. koronokot 's ennek helyébe díjas gyakornokká B o d á n y i Sándor számvevőhivatali díjnokot léptette.

A' n m g u m a g y. kir. udv. kamra a' maljeváci kir. harminczadosi állomásra L a m a i c h Spiridon zavaljei ellenörkődő irást alkalmazta.

Ő cs. 's ap. kir. felsége P l ö t z Adolfnak gróf Károlyi István jószágfelügyelőjének vezetéknevét, E r k ö v y r e változtathatni kegyelm. megengedte.

KÖVETVALASZTÁSOK. *Megyéi részéről: Csanád-ból:* Rónay János tb. és Pozsonyi Ferenc főszolgabíró; *Győr-ből:* Balogh Kornél e. alispán és Szerdahelyi Ferenc tb. *Bács-ból:* Latinovics Lajos tb. és Piuikovics Agoston főjegyző; *Verőce-ből:* Szallopék Lajos m. alispán és Dellmanics István szbíró; *Krassó-ból:* Makay Sándor alispán és Szerényi Ferenc főjegyző; *Somogy-ból:* Szegedy Sándor és Inkey Zsigmond; *Gömbö-ből:* Szentiványi Károly és Darvas Pál; *Bars-ból:* Ambró Antal kir. helyt. tanácsos és Botka Tivadar; *Torontál-ból:* Földor Károly 475 szóval 447 ellen, és Mocsenyi Péter; egy különös improvizált határozat 26 ellenzéki a' szavazattól megfosztott, 's csak a' megmaradt esekélyszámu többség tette roppant erő-feszítés után a' conservativeket győzőkké. *Veszprém-ből:* Hunkár Antal közfelkiáltással, és S e b e s t y é n Gábor 298 szóval 273 ellen. *Thuróc-ból:* Révay Simon báró és J u s t h József m. alispán felkiáltással. *Szatmár-ból:* Korödi Lőrincz e. alispán és Kende Zsigmond tb. *Marmaros-ból:* Mann József és ifj. Asztalos Pál főszolgabírók.

Káptalanok részéről: veszprémi káptalanérul: Russek József és Kéry János kanonokok 's apátok választottak országgyűlési képviselőkkül.

Városok részéről: Modorból: Tremel György és Schell János tanácsnokok; *Ruszból:* Fabianic Ignác dunántúli ker. táblai igazgató; *Breznóbányából:* Zachar Mátyas; *R. Komáromból:* Janicsári Döme ügyvéd és Sárkány Ferenc v. p. táblai; *Budáról:* Thurnböck János tanácsnok és Házman F. főjegyző az összes polgárság kiváratára; de polgármester szavazatra uasítván a' választást, kilencz szó hiányával irányában közbizalom nyilvánult.

ISTVÁN KIR. HELYTARTÓ KÖRUTJA. LIPTÓBÓL. Folyó hó 10dikén délutáni 5 óra tájban érkezett ő fensége Magyarország közösen szeretett kir. helytartója megyénk határszélére, hol is megyénk küldöttsége 's Krausz Jenő szlécsei kir. alapítványi tiszt által kiállított 60 — veres kis zászlócskákkal ellátott — paraszt lovag, a' most nevezett tisztnek vezérlete mellett, várták a' haza kedveltjét. Itten D. A. által — első alispánunkat M. Péter betegsége gátolván

ezen édes kötelességének teljesítésében — ő fensége üdvözöltetvén, 's közkedvességü kir. helytartónk az üdvözölő beszédben kifejezett nemzetünk jövő nádorában helyzett reményei teljesítésének szívén fekvését lelkes szavakkal kijelentvén, a' szlécsei 60 lovag ő fensége előtt vágatva, ns Árvamegye 's megyénk küldöttsége ő fenségét Rosenberg m. városba kísérték, a' hol is a' hidnál ezen város választványára általi üdvözlés után, Szent-Zófia nevű 's a' kir. kincstárhoz tartozó kastélyban történt a' megállapodás. Ezen helyen — mint Liptó, Árva 's Turóc ezen ünnepélyhez küldött választványainak gyűlpontján — ő fenségét, szerelve tisztelt főispánunk ő mlga megyénk nevében üdvözölő 's kijelenté: „hogy ő fensége egész körútján olly egyszerűleg sehol sem fogadtatott, mint Liptóban; de magas megjelenése bizonytal sehol sem talált melegebb szívekre, hibebe ragaszkodásra 's őszintebb tiszteletre mint Liptóban“ — mondá: „hogy ő fensége nemzetünk közakarátával fog nádornak választatni (10 perczig szünni nem akaró éljen!); hogy hazánk 's korunk igényei és szükségai nagyok, hogy ezek fődözésének kieszközölését az egész ország ő fenségétől várja, 's ha ő fensége ezeken nem segíthet, akkor többé ember nem, csak isten segíthet.“ Ezekre ő fensége — minden hallgatott bűvös erővel átható 's elragadó válaszában — nyilváníta: „hogy Liptónak hű ragaszkodását el nem fellejtendő, 's minden törekvését oda fordítandja: miszerint boldogult kedves atyjának nyomdokait követve, a' benne helyzett várokozásnak megfelelhessen.“ — Ezután Liptónak küldöttsége harsogó éljenek között eltávozáván, Árva 's végre Turóc küldöttségei tevék hódoló tiszteletüket. — Mindezeket egy ebéd követé, mellynél főispánunk ő mlga 's felséges uralkodó háztért emelő poharát, 's némelyek megyénk 's más megyék tisztviselői közül ő fenségének forró ohajtásukat — a' törvényhatóságok nevében — előterjeszték, mellyet ő fensége mintegy ezen szavakkal viszonzott: „Adjon isten minden jót. jó aratást, bő esztendőt, egészséget és vigságot mindnyájunknak 's éltesen minket mindnyájunkat az ég: hazánk boldogítására.“ — Másnap reggel ő fensége Sturecz hegnyek tetőpontjái — megyénk határszéléig — kísértetett megyénk küldöttei által, a' hol másod alispánunk Sz. I. J. tolmácsolá rendinek ő fensége távoza fölötti mély fájdalomát, 's nálunk megjelenése emlékének örök kitörölhetlen megmaradását.

Detrich F.

Ügyvédi reform.*)

Nincs ember e' hazában, kit az ügyvédi kar legújabb reform-mozgalmái nem érdekelnének, hisz közvetlenül vagy közvetve mindenki tapasztalá: mennyi irtandó rosz van e' testületben és mennyi javítandó! Es most, midőn irtó készel kezükben magukat az ügyvédek látjuk a' konkollyal behintett igazság földén megjelenni, bizton reméllők: munkájoknak közösen várt sikere nem maradand el. — Sajnálatos azonban, hogy emberek, gyarló embereknek kell lennünk akkor is, midőn minhibánk javítóiként jelenünk meg; a' törekvés, melly elaljasult helyzetünket a' szennyből, hová alásüllyedt, kiszabadítani ügyekszik, az önérdék hályogán át nem láthatja meg önczéljai létesítésére legalkalmas eszközeit.

Ilyen helyzetben látom a' középponti ügyvédeket, illetőleg ügyvéd-principálisokat akkor, midőn reformjokkal legújában fölléptek. Vannak ugyan terveik, mellyeket a' jótékony emberi érzelem legszebb kisugárzásának tekinthetni: ők az elaggott ügyvédeket, az ügyvéd árvaságra jutott családját szánakodón, szeretettel ápolják, és ez

*) Az ügyvédi reformnak, melly hazánk néhány ezerre menő ügyvédek polgári, és politikai, sőt emberi állására ezélez, a' jövő országgyűlés utján átalakítására, olly fontos kérdés, mellyet részvéttlenül senki, de kivált azok nem hagyhatnak, kiket a' nemzet közbizodalma mint törvényhozásbani képviselőiket a' zöldsztatok mellé delegált. Lapunk ezen érdekes kérdést már több ízben vitatá azon önzésében is beteges reform tervezetre vonatkozólag, melly a' pesti hir-lapban megjelent; ezuttal annak gyakorlati részére vonatkozólag közöljük a' következő cikket, mire a' t. illetők figyelmét ismételve föl hívjuk.

Szerk.

igen szép, igen emberi. És ha az illetőket, becsületes, de szerencsétlen kartársaik számalmas sorsa hitta fel ez emberi segélyre, úgy a' magyar prókátorok ármánykodó szivtelensége fölött keletkezett közaggodalom, a' morál egyik legszebb példájával van enyhítve. De ez nem lehet azon főczél, mit elérni akartak 's ezért erről részletesen nem is szölok. —

Nekik a' szerföltt szaporodó, a' becsületeség szűk adányai után meg nem élhető 's ezért bünutakra vetemült, 's nagy részt jogi tudatlanságban tespedő ügyvédi testületet, — a' hivatalnok jókor történendő kizáratása, a' munkás becsületeség utáni megélhetés lehető biztosítása, a' jogtudomány kiterjedhetésének eszközözésével — a' becsületeség és tudás utaira vezetni 's így az összes testület beszenyvezett nevért eredeti nimbuszával ismét körülövezni, nekik csak ez lehet első 's fő teendőjük — reformjokkal azonban ezt nem érendik el.

Szerintök ugyanis az ügyvédek két osztályra fognak oszlani: testületi és nem-testületi ekre. Testületi ügyvéd csak az lehet, ki az iskolai pályát bevégezve, testületi ügyvédnél kiállott három évi gyakorlat után három táblai ülnök, és két testületi ügyvéd által megcensurátatva a' gyakorlati téren három évig becsülettel forgott, ki azonfölül felavatási díj 100 pft. fizetni 's azt bebizonyítani tudja: hogy ő önálló. Nem testületiek azok leendnek, kik mint ügyvédek három évet a' gyakorlati téren még nem töltöttek el, kiket a' testület bizonyos okoknál fogva körébe nem fogad, és a' zik vagy maguk hibája, más viszonyok, vagy a' sors üldözése miatt minden becsületeségök mellett is önállóságira nem vergődhettek. Ezek a' patvaristáknak bizonyítványt nem adhatnak, egy szóval, mint a' reformerek magok kijelentették, csak kontárokul fognának tekintetni. —

Tekintetes urak! Én hiszem, hogy az országgyűlés, hová petitiójok jutand, a' reformjok által tervezett ma t a d o r - e a s t n a k életet adni nem fog, nem is szólnék szándékklott czéhük ellen, de megmagyarázhatatlan előttem azon szivtelenség, melly reformjok minden elvéből kéri.

Önök a' szokásos két évi gyakorlatot három évre emelték, ugyan miért? Azért é: hogy önöknek három évig legyen ingyen gyakornokok? Azért é: hogy a' fiatal ember életéből három évet pazarolhassanak el már megszokott szivtelenségükkel? Azt kérdelem: minő hasznot garantiroznak önök a' fiatal embernek, ki miután 10—12 évig apja véres veritékét költé — három évet öök szolgálatába ingyen tesz le? Ismérem a' praxist tökéletesen, tudom, minő hasznai vannak. Elkinlódik a' szegény fiatal ember évekig melletők minden anyagi és szellemi haszon nélkül jó reménység fejében, mig lelkeben az elkinzott becsületeség érzete gúnyyá fajulva csak alkalomra vár, 's az elaljasodás első lépését megteszi elszánt öntudattal.

De tekintsük, miből tanul, vagy legjózanabb észszel miből tanulhatna önökne a' gyakornok? Nemde azon jogi esetekből, mellyek három év alatt kezeik közt megfordulnak? Már most azt kérdelem: az ügynevezett nagy prókátoroknál, kik nagyobb szerű, 's ezért hoszszadalmasabb perekkel foglalkoznak, hány per végeztetik be, melly ugyan azon három év alatt folyamatba tétetik? De tegyük, hogy a' három év minden havában egyegy per vétetik folyamatba, és be is fejeztetik (quod absurdum) ugyan az ököknél divatozó munka-felosztási rendszer mellett mennyi tanulságot szerezhet azon 36 esetből a' szegény patvarista? Kezeskednek é önök, hogy ezen melletők nyert gyakorlat után kiképezett ügyvédek adnak a' státusnak? Az ügynevezett kisebb ügyvédekne, kivéve a' sok egyformaságot — annival több a' haszon, hogy legalább kisebb szerűségöknél fogva gyorsabban folynak a' perek, 's az egész permenetet végig kísérheti gyakornokuk; — mind e' mellett ezen gyakorlat sem biztosít az iránt: hogy a' státus az ügyvédképezést tőle várhatná.

Láthatják tehát principális urak! hogy önök a' gyakorlati jogtanulás iskolája nem lehetnek. Elsinylódik mellet-

tök fillértelen gyakornokok segédkép évekig, 's a státus csak azt tapasztalja, hogy tanítványaikból napról napra kevesebb ügyes prókátor, napról napra kevesebb becsületes ember válik. Más iskolákat nekünk! önk a jogtanulás iskolája nem lehetnek.

Tekintsük a testületbe lépés föltételeit: becsületesesség, három évi ügyvédi gyakorlat, 100 pft, és önállóság.

Első föltétel a becsületesesség.

Több ízben, 's legújában lehete tapasztalni, hogy némely principális urak olyan perek bonyodalmiban, melyek az ügyvédre homályt, nevére szennyet hozhatnak, a junctusaik igénytelen neveibe burkolódnak (az ily czélok kivételére persze jó volna nem testületi, vagyis kontár ügyvédek alkotni) 's így az ártatlan de kényszerített adjunctus gyakorlati téren forgását, becsületét igen gyakran igen gyanússá teszik, — de önk azért — főnök urak becsületes emberek! Ismerek principalist, kinek adjunctusa a principális inasával kénytelen egy szobában lakni, különben a principális elkergeti, pedig már három évet töltött oldala mellett — és mégis ezen principális, kitől, és kihez hasonlítottól önk a nem testületiek önállóságra 's önbecsülésre juthatását föltételezik — becsületes ember! Ezer ajak beszéli, hogy az ügyvéd e vagy ama családot tönkre juttatta, megcsalta. Ugy is van: de datum világos nincs, a bíróság sejt, hogy az ügyvéd gazember, de nem mondhatja ki, — 's az ügyvéd becsületes. Hány ügyvédről beszélnek és bizonyos is: hogy uszorás az égbekiáltásig, de a bíróság nem szólhat — 's az uszorás ügyvéd még becsületes is! Egy nagy prókátortól egy álló esztendőig követeltem a nála reversális mellett künlevő táblai pert, végre a táblai előadó azon fenyegetése után, hogy alispáni úton veendő tőle vissza, a per az archivumba adatott; de azért ezen a perlekedő feleket százzily módon gyötör, 's a mellette felnövekedő ügyvédek ily gyönyörű törvényszéki gyakorlatra oktató principális — mai napig becsületes ember. — A táblai archivumban 6. 7. 8. 20. éves reversálisok vannak. . . .

Mit fognak önk, azt kérdem: reformjokkal ilyen 's ehez hasonló száz esetben tehetni? holott ezek azon visszaélések, mik az ügyvédet Magyarhonban gyűlöletessé 's utálatossá tevék. — Semmit. És akkor nem segítettek; vagy a bíróság ügyeibe, körébe kell kapazáskodniok, mit okos ember józan észsel nem kívánhat.

Mellőzve a többi föltételeket, csak az önállóságról még néhány szót.

Semmit annyira 's oly méltatlanul nem nehezített reformjok, mint a becsületes önállóságra juthatást. Körükön kívül álló ügyvéd szerintök kontár, nem tarthat gyakornokot, mert neki bizonyítványt adhatni a perlekedőknek, megöltja, nem lesz iránta bizodalnok a perlekedőknek, mert azt hiszik, hogy csakugyan kontár, — pedig köztünk legyen mondvá, azért, hogy czéhükbe nem állott, még lehet ám esze, tudománya még több, mint sok brillirozó mesternek. Mint adjunctus semmit nem szerezhet, mert önk mindent elkövettek, hogy castjok a perlekedőket magához csödíthesse, de azért segédek, kik mai napig jobb kezűk, lótlófutók, mindenük, díjaztatásáru, ismértes principális szivességöknél fogva mélyen hallgatnak.

Két mód van hát önállóságra juthatni: örökség, és mi eddig is elterjedt divatban volt: a család. Többet lehetne ezen kellék okszerűtlenségéről mondani, de most elhallgatom: czélom itt csak annak megmutatása volt, hogy önk a helyett, hogy az önállóságra juthatás gazos utait tisztogatnák, reájok még sziklát is hengerítenek csak azért, hogy önk polczához jutni vagy épen ne, vagy csak úgy és akkor lehessen, a mint és mikor önk megengedni méltóztatnak.

Hát az a fegyelem micsoda? Politia, mit néhány matador a magyar ügyvédek eddig érintetlenül hagyott szabadsága 's privát ügyei hánytorgatására használhatna utatlan. Bureau, mely a privát ügyekről aljas insinuatiók jegyzékét viendi; hureau, mely a magyar bünei közt eddig föl nem található titkonkémlelést törvényes bünné emelendi.

Láthatják önk, hogy reformjok a státusnak tanultabb ügyvédek, mint a mostaniak nagyobb része, nem ígér, látjuk: hogy a becsületes önállóságra vergődhetés utai könnyítve, a becsületes munkásság díjazva, 's így a bünkövetésre igazolt leglényegesebb okok kiirtva nincsenek; láthatja pedig mindenki, hogy a magyar ügyvédség szabadsága a fölébe vágyakozó castnak rabszolgájává leend. Más reform kell tehát nekünk, reformjokkal önk, mit a magyar törvény eddig nem ismert, ügyvéd-kontárokat, ügyvéd czéheket találtak, 's kényuraságunk rabszolgául szabadságunkat kívánják. — Ilyen reform nem kell nekünk. F. S.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Különös kort élünk, és szerencsésnek vallhatjuk magunkat hogy épen e korban élhetünk; midőn a világölő embersejretet buzog minden felől, boldogításalapköveit feloldhatlanul

lerakni a földön, úgy, hogy tán még a mennyei örömek elé sem vágyakozandnak többé. Hisz bünös elégtelenség nélkül ohajtnak é edesebb képeket, mint mikkel a jelen világ, még inkább a földi jövő kínálkozik? Legfőlebb annyit szabad kérnünk, hogy sokáig éljünk, melyre nézve is már az előleges kísérletek után, megnyughatunk, mert egy calcuttai tudós az életnyújtó arcanumnak nyomában van. De miglen e csallhatlan szer birtokába juthatnánk — addig fentartásunk aggodalma sokakat gondolkodásra késztetett, — 's ez embersejret aggodalmak érlelék meg azon tervet, mely némelyek által a világ asztalára tálandó — lóhus képeben. — Igen is, jámbor olvasók, ezen épen ne ütközzél meg, mert a lóhusféle-eszme a legemberszeretőbb föben süttetett meg számunkra, surrogatumul a marhabusnak. Mert ki nem tudja, hogy ezimereis ökreink, a bécsiek étvágyas concurrentája miatt fogyni kezdenek: azért nem bírja olesóbbra voksolni árát a legzajosabb gyűlés, — hanem inkább a limitatio pillanatában odavetnek kortes urnak kárpótlásul egyegy font lóhust, hogy ezentul a táplálkozzék, 's ne háborítsa az uri gyomornak szánt marhabus ára szökeltében. Fizessék meg a gazdagok a ezimereis ökröket, ezimereis erszényök-höz illőleg: a szegénynek pedig hagyják meg a lóhust, — Ime! mennyi nyereség ígérkezik a lóhusevéssel, melyre bennünket egy most alakulandó társaság in vitál. Mi szépen köszönjük a megemlékezést, — de majd csak ithon maradunk a marhabus mellett, nekik annál több jut a lóhustraktából.

István ő fensége kinevezési jogát a muzeumnál gyakorlára először a legszerencsésebb tapintattal. Ugyan is a nemzeti muzeum képtára örövé Kiss Bálint akadémiai festést választá ki. Midőn e kinevezésen örömmünkkel fejeznék ki, nem mulaszthatjuk el egyuttal figyelemzetni Kis Bálint urat, hogy a fölügyelő szolgálta miatt egyik somogyi atyánkfia nem régebben méltán fölsikolta.

Hugó Károly csakugyan itt hagyott bennünket. „Báró és bankár“ című szomorujátékát Berlinben adatja, — onnan Párisba megy „Comédie infernale“ darabjával, — innen ismét hazasiet „Világ szinpadá“ műve előadása végett. Már aztán hol telepszik meg? Ámbár hazánkra nézve ígérteket bírjuk, — ily kísérletek mellett elhatároznunk lehet-tlen.

Szigligeti „Renegát“ című dramát nyújtott a bíráló választvány elé. Zerffy pedig e választvány által visszavetett „Illem“ dramáját a „Noththeater“ deszkáira viszi. Rövid időn a fővárosi „deutsches Element“ esodálkozni fog diadalmai fölött.

Petőfi Nógrádmegye táblabírájává nevezetett 's nem sokára fővárosunkba jövend.

A budaiak erősen mozognak a követválasztás körül. Minő sikerrel? majd eldönti a ráczürmös.

Időjárásunk vidéki rokonink kedvéért írjuk — lueskos és hüves. A százesztendősi kalendarium ugyan régen megjósolta, — de azért újdonság, mert a jóslat nem teljesült.

(Figyelemzetés a fiatal írókhoz.) A Honderű mult számában ezeket olvashatja az ember, — a kinek t. i. egyéb dolga nincsen — „Van valami Pompey ur műveiben, mi bennünket glacié-keztlyükre 's esinos salonra kényelmes fauteuil-lel emlékeztet.“ — Minthogy igen kevés az oly írók száma, a Honderűt olvassák, 's mután én valék oly irigylendő állapotban, miszerint rá értem belé pillantani, — jónak láttam e jellemző mondatot a Honderűből világ elébe idézni, 's csupán azért, mert érdemes reá 's miért érdemes reá? — Mert mióta H. ő méltósága existál, 's a meddig existálni fog (?) a esthetikai irányát ily röviden, ily hűn, ennyi természetes őszinteséggel nem tudta 's nem fogja kifejezni. Egyuttal megüzemem Petőfi barátomnak, hogy a föndezett szavak értelmét mi mohón szörpölje lelkébe, 's igyekezzék ezután úgy írni, hogy műveiben glacié-keztlyükre, 's esinos salonra kényelmes fauteuil-lel emlékezzünk (Beküldetett.)

A Szépirodalmi Szemlének nem tudom melyik számában szemére lobbanták a nemzetesnek, hogy nem tud conjugálni, és ő ebből mit sem tanult, ámbár baráti intésnek tekinthette, hanem megmarad régi modorában, 's az 578. számú nevezetes cikkben Kiküldi Pest megye másodjok követé? csak 12 (olvassd tizenkét) hibát találni a m. t. társ. által kiadott szókötés ellen; mert azt felelőnk, megjegyzők, mondók, mindenki, a ki a magyaryelv rendszerébe kisé betekintett, hibának fogja tartani.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

KOMÁROM october 19én. Ha egy megyének rendes állapotja felzavartatott, nem oly könnyű azt bármely becsületes iparkodással rendes állapotára visszahozni; mert a gyenge ingadozó ember a megszokott sántikálási ösvényt oly örömet szokta követni. — Így történt most, hogy a komárommegyei követválasztás ismét új lánczolatban fűzi tovább a most negyedik év óta véghez vitt választást. — Rövid lesznek 's csak egypár sorral adandom az egészet, 's hiszem: hogy a ki részrehajlatlanul akar itélni, e rövid vázlatból is kiolvashatja az igazságot.

Komárommegyében nem történt semmi előleges mozgalom, mert véget akarván vetni már egyszer az oly sokáig tartott surlódásnak G. K. és P. D. követségükben a S. párt is megnyugodott — és ezt ki is jelentette — úgy azonban, hogy egyedül ezen combinatio esetében nem fog pártja részéről követet kijelölni. — Nyugodtan tünt le egyik nap a másik után, G-1 és P-1 hitte minden ember jövő követeinknek, nem is sejtve azt, hogy ezen dolog más fordulatot vehessen, azonban végre october 17én délelőtti tíz órakor G. K. kijelentette, hogy ő ez uttal követséget nem vállalhat el; — nagyon későn határozta el a tisztelt ur

magát; mert october 18ka volt a követválasztásra kitűzve, 's hogy ezen késő kijelentésnek oka mi lehetett, nagyon könnyű eltalálni; mert a G. párt részéről kitűzendett követ minden tekintetben oly gyenge volt, — hogy azt nem lett volna tanácsos csak egy hétig is a S. párt követjelöltjével t. P. M. urral versenyeztetni. Így kijátszatva látván magunkat ezen ugyszólván egypár óra alatt is polgári követelességünknek éreztük mindent elkövetni, hogy P. M. követül megválasztassék. — Igazolául három évi küzdelminknek octob. 18án a követválasztás napja megmutatta, hogy a választó nemesség oly nagy számmal jelent meg P. M. ur követté választására, hogy a leglelküiméretesb vallomást téve nem mondhatunk egyebet, mint hogy a többséget egyedül szavazás határozhatta volna el; azonban a másik párt a nemesség négy órai szavazást követelésének sem engedvén, főispán ur ő nmlsága által P. D. és M. A. követekül kijelentettek.

A mely — csekély, radicálnak gúnyolt véleményünk szerint törvényinkkel ütköző tény ellenében a P. M. ur választását követelők részéről többen az udvari állványról a megye teremébe osontuk után szinte nagynehezen a terem végére benyomulók hangosan és ünnepeleyesen reclamáltak. Thaly Zsigmond.

ARADMEGYEI KÖZGYÜLÉS oct. 20kán. Arad ismét az ellenzéki megyék közt foglalandó helyet. Csak egyszerűn közlöm az eredvényt. Utasításaink 75 pontjai között lényegesbök következök: 1) István főherczegnek kijelölés nélküli nádorrá választása az 1790: 5. és 1796: 1. t. cz. ovatos fentartásával; 2) követeknek a képviselői tábla előtti igazolásra czélszerű törvény alkottassék. 3) általános közadóra a nemesség köteleztessék. 4) A számadási felelősség szorgalmaztassék, azonban a közadó elvállalására akadályul ne szolgáljon. 5) Országos pénztár állítassék. 6) Az ősiség megszüntetése. 7) Kényszerített örök-váltság. 8) A megváltott szabad községek képviselése. 9) Sajtószabadság. 10) Országgyűlési hírlap 's kerületi naplónak gyorsírók általi szerkesztése. 11) A királyi előadásoknak a meghívó-levelekhez melléklése. 12) A sérelmek előleges orvosoltatása. 13) Vegyes házassági törvény és viszonsóság elve minden bevett vallásra nézve. 14) A részek visszacsatoltatása. 15) A katonai végvidékek magyar törvény alá leendő rendeltetése. 16) Hevesmegye sérelme a parádi esemlést pártoltatik. 17) A megyei főispánok mellőztetésével törvény ellenére alkalmazott helyettesek alkalmazásából eredt sérelem orvoslása sürgetessék. Zala és Hont sérelmei pártoltatván. 18) Pest és Pozsonynak Horvátországban a kormány eljárából eredt sérelme fölött velünk közölt levele pártoltatik. 19) A turmezeiek és zágrábi nemesek kiváltságán ejtett sérelem pártoltatik. 20) Honosítási törvények alkottassanak. 21) Szabad kir. városoknak országgyűlési helyzetök rendeztessék alakép, hogy mindenek előtt az országgyűlésen a választási kérdés elkülönítve tárgyalatván, annak befejezte után 16 szavazatot nyerjenek, és ez által nyerendő tetleges befolyással rendeztetésük tekintetében törvény alkottassék. 22) Büntető törvénykönyv eskütszék-felállítással. 23) Ausztria és Magyarország között viszonsóság elvén állított vámrendszer. 24) Ludoviceumnak országgyűlésileg megállapított módszerinti megnyitása. 25) Az országprimásnak azon joga, mellyszerint a kir. táblához két bírót nevez, szüntessék meg. 26) Az érsekek és püspökök főispáni hivatalt ne viselhessenek. 27) Az egyházi tized eltörlése. 28) Birói felelősség. 29) A mészárszéki jog kárpótlással eltörlése. 30) A zsidóknak az 1844dik megállapodás szerinti polgárosítása. 31) Évenkénti országgyűlés.

Követválasztásunk e pillanatban ért véget. Előleges határozat nyomán mindkét követ szavazattöbbséggel választott. Conservatívjelölt Török Gábor és Aczél Sándor. A conservatívek „nem adozunkkal“ korteskedtek. Az ellenzéki fő zászlón egy szó állott, ez: „adozunk“. A választásnál katonai erő alkalmaztatott, mindazáltal, mivel az ellenzék mindaddig, míg ezen szükségsetlen kiállítás meg nem szüntetik, szavazni nem akart, a katonák haza parancsolattak. Követek: Bohus János és Biró Imre táblabírák, mindketten az ellenzék sorából. Ennyit előlegesen.

Rendes levelező.

FEJÉRVÁRMEGYÉNEK f. e. october 4 és 5kén tartott évnegyedes közgyűlése főispánhelyettesi elnöklet alatt a legmélyebb esendben folyt le, de annál nagyobb sikerrel 's váratlan meglepő eredvényenyl működött az october 12re követválasztás és utasítás-készítés végett összehívott rendkívüli közgyűlés. A megyei conservatív párt szerencsétlen taktikája által oly korlátok közé lön szoritva, miszerint az ellenzék jelölteit kelle neki is a követségre sürgetni. A követválasztás legjobb rendben, mint egy 1200 köznemes 's az egész megyei intelligencia jelenlétében ment véghez, országgyűlési követekül megválasztattak egyhangulag egy akarattal Cserna Károly közösen tisztelt másodalispán, és Horváth László tb. kik is a követi esküt letévén,

igen jeles 's minden legjobbat ígérő előadással lepték meg küldöiket.

A követi utasítások főbb pontjai következők: Követurak nádorválasztás alkalmakor a haza reményére István ő fenségére adják a megye részéről szavazataikat. A megdicsőült nagy nádor érdemeinek 's a nemzet hálójának törvénykönyvbe leendő ígátását a megye részéről sürgezzék. A házi adó nemesség által is vállalassék el, 's az adózó nép könnyítésére a katonai élelmezés megváltásához is járjon aránylag a nemesség. Az ország határin kívül — minden országos hivatal nélkül lakó magyarországi birtokosra, — kik édes hazájokból nyert jövedelmeiket külföldön költik, és nem ritkán pazarolják, — törvény által adóvetessék. — Hongyülés kezdetével mindjárt egy országgyűlési szabad hírlap állíttassék fel, és pedig minden censura mellőztével, egyedül országgyűlési bizottság által leendő előleges vizsgálat mellett. — Az országgyűlési szabad újság létesülte esetében a nyilvánosság biztosítva levén, a tanácskozásokat félbenszakítással hosszabbító hallgatóság irányában olly intézkedés tétessék, miszerint az nevének megfeleljen. — Az Erdélytől elszakadt részek tetteles viszsza kapcsolatása tovább is sürgetessék 's az ez érdembeli törvénynek 10 év óta sem lett végrehajtása mint országos sérelem pártoltassék. — Magyarország Erdélyvel leendő egyesülését tárgyzó indítvány e megye által is pártoltatik. — Zágráb megyének Zalamegye által előadandó sérelme, ha annak valósága e hongyülésen világosan bizonyítottatik, követurak által pártoltatni rendeltetett, szintily értelemben a turpolyai grófnak hivatalától felfüggesztése által panaszlott turmezei sérelem is. — A sz. kir. városok rendeztetését követurak a legközelebb mult hongyűlési rendi tábla szerkesztése fektetett elvek szerint iparkodjanak törvénybe ígátatni, a városoknak 16 szavazatot adván. — A káptalanok is rendeztessenek 's részökre törvény által aránylagos szavazat biztosíttassék. — A követigazolás alkotandó törvény által egészen az alsó házra bizassék, jelen hongyülésen azonban ez érdemben a mult országgyűlésen divatozott szokás tartassék meg. — A honosítás tárgyában czélszerű törvény sürgetessék. — Az ősiségnek hitel és iparrai káros befolyásáról a rr. meggyőződvn, annak törvény által leendő eltörlötését 's e kérdés elintézését kívánják. — Az örökváltság fogantatása törvény által a földesurakra nézve kényszerítőleg mondassék ki. — A szabad községek törvény által rendeztessenek. — Követurak semmi nemű és nevű status adósságot el ne vállaljanak és semminemű monopoliunak az országban leendő felállításába belő ne egyezzenek. — Czélszerű sajtótörvények alkotását sürgezzék, ugy szinte a főispánok és helyetteseik részére új esküformát létre hozni ügyekezzenek. — Egyéb illy szellemű pontokat mellőzve, az utasítások legfeltünőbb részét közlöm: B. L. gr. indítványozá, miszerint követeink szilárd jellemökben bizván, sőt nyilvánított politikai meggyőződésök által a hazai ügyek körüli tisztaságáról 's alkotmányosságáról teljesen biztosítva levén, határozatlan mondassék ki: hogy semminemű pótló, az anyautasítással ellentétben levő utasítással a követeket megkötni 's ez által az országgyűlési tanácskozvány folyamat akadályoztatni nem akarván, a nemes megye egyedül azt kívánja, mikép mindenre nézve, a jelen országgyűlés egész folyama alatt, a mostani választás által tanusított megyei szellem, melly követurak által ez alkalommal bevallottával azonos, szolgáljon nekik általános szabályul és irányul. — Ez indítvány elfogadtatván, követuraknak csak azon esetben adnak pótló utasítások, midőn ők azt a megvétel kéri fognak. — Ezen fölül a'kk. és rr. még csak azt kívánják, hogy ha a kir. előadásokban olly tárgyak foglaltatnának, mellyekről az anyautasításban említés nincs, ez esetben a megyét rögtön tudósítsák, minek folytán 1ső alispán ur 8 nap elforgása alatt közgyűlést hirdetend.

Illy fontos eredménynek lön szülő anyja megyénkben october 12ke. — Lehellen említés nélkül hagyni a kisebbségben maradt conservativ párt mérsékelttségét, de lehetlen meg nem említeni a diadalmaskodott ellenzéknek az előbb említett partirányában tanusított engedékenységét is: (például a káptalanok országgyűlési szavazata kérdésénél) szóval a kölcsönös méltánylat a pártok kibékülését remélteti, mi is elég biztosít, hogy megyénkben a haladásnak felütött lobogója, mindkét párt előtt tartós időig szent talizman leend.

Egyébkor a követek mellett csak két ifju küldetett, most M. J. indítványa következtében hat megyebeli ifju fog a követek mellett szerzendő tapasztalás végett a hongyülésre fölmenni.

Más nap tartott közgyűlés alatt jegyzőkönyvhitelesítés után ő mélt. másod alispán ur eltávozta miatt az alispáni pereken törvényszéki elnökségre 's egyéb eljárásokra nézve szeretve tisztelt ősz főadóvevőnket — a népszerű Nagy Ignácot helyettesíté. r. l.

SZOMBATHELY. *) October 20. Tegnapelőtt volt megyei követválasztásunk, melly sokáig fentartandja magát emlékünken. — Reggel tízedfél órakor vette kezdetét, 's ötperccel utána már vége volt; de csak aztán jött még a fekete leves. A zajban félig meddig lehet csak érteni főispáni helytartó szavait, mellyekkel mind a két követet egyszerre, elsőnek Vidos József több év előtti 1ső alispánt, másodnak pedig Szabó Miklós volt tiszteletbeli főjegyzőt kinevezé. Azok, kik B.A. tbirót akarák, és szavazat utján részökről többséget reméltek, nem hitték a kinevezésnek illy rögtöni megtörtentét, annál kevesbbé, mert a második követ iránt még ki sem voltak hallgatva, 's folyvást szavazatot sürgettek, mig végre kitűzve a fekete tábla a mondottak neveivel, — a vesztés párt fa- és kötöredékekkel azt hajgálni kezdte, mi megtörtént minden komolyabb következtvények nélkül. Ekkor már egy csapat a Körmenten tanyázó dzidás ezredből alkalmaztatván.

A másnapi gyűlésben ez iránt vizsgálat kérték, de eredmény nélkül.

Fájdalom, hogy a győztes párt, győzelmi öröme mámorában e sérelmet nem érzi, vagy érzeni nem akarja; hogy e jogtalanság irányában részint pártolágrészint közönyösen viseli magát: holott e sérelem nem az ellenpártot csupán de az egész közönséget, a jog és életbátorságot érte, mellyben — illy közönyös és pártos érzelmek mellett ő még nagyobb mértékben osztozhatik. Illyen volt mindig a magyar; a pártérdek elfojtja benne a legszentebb jogérzést. —

Egyébiránt ez esemény épületes leccskéül szolgálhat mindazoknak, kik az eddigi czélszerűtlen, neveltséges és a gyalázatos korteskedés fentartása mellett olly konokul harcolnak. — Hogy a követválasztás estvéjén a követek fátylász zenével lőnek megtisztelve, ezt a tisztelgők egyik szerencsétlen szónokával együtt, 's a nap többi eseményeit feledem e pillanatban, midőn az átszenvedt főnebi sérelem fájó érzete minden más tárgy iránti figyelmet kiszorít keblemből. — **E g y s z e m t a n u.**

POZSEGAMEGYE. F. october 1jén tartott közgyűlésen a rr. fő teendője az országgyűlésre küldendő követek megválasztása 's ezeknek adandó utasítás kidolgozása volt. Az elsőn hamar átesetek a rr. nemlevén pártok, mellyek egymás ellen küzdéstérre léptek volna 's csak hamar Jankovich J. első alispán, és Farkas A. főügyész kiáltatának ki országgyűlési követekül; a zágrábi tartományi gyűlésre pedig egyhangulag Buják J. főjegyző, és Stonich G. főbíró neveztetének ki. És e kinevezésnél önkénytelenül e kérdés merülhet fel: vajjon miért kell Pozsegamegyének két országgyűlésen is képviselletni, holott egynek képviselete is elég költségbe kerül az a nélkül is kevés számú nemességnek? Pozsegamegye az alsó szlavoniai más két megyével együtt minden tekintetben, törvényinknél fogva is épen ollyan megyéknek tartatnak, mint a magyar törvényhatóságok, ezek pedig Zágrábban nem jelennek meg képviselettel; vagy még mindig jónak látják némelleyk magukat azon álomban ringatni, hogy a 60 millió töl még egy test is lehet! Szerencsések a képzeltgők, mert a valóság terheit mámoros családásaikban nem érzik. Egyébként csakugyan teendője lenne már a magyar törvényhozásnak ugy ezen tartományi gyűlések, mint a partiumokkal is teljesen tisztába jöni, 's tudtukra adni a horvátoknak, hogy Pozsega, Verőcze és Szerémmegyék valódi magyar megyék, 's nem kiegészítő részei a zágrábi tartományi gyűlésnek.

Az utasítási javaslatból a zágr. német lap után a köv. főbb pontokat véltük kiemelendőnek: 1. A rr. megújítják azon sérelmököt, miszerint az 1836ki törvénykönyvből a Szlavonia nevezet kihagyatott, 's csupán a három megye különnevezet alatt vezetett abba be; mert habár a rr. azon kapesot, mellyel a magyar szent koronához szorítottanak, soha és semmi föltét alatt felbontani nem akarják, de azért tartományi elnevezetéseket ezen köteleknek áldozatul vetni nem hajlandók, mint mellyel történetök 's országos jogaik azonosítva vannak, 's melly nélkül őseik dicső tettei az utódokra nézve elenyésztekül vétethetnének. Szép okoskodás, csak hogy azon ősök nem mint szlavoniták, hanem mint magyar korona tagjai (meml. ra sacrae coronae hungaricae) tevék magukat századokra emlékeztetessék 's ekép a Szlavonia nevezet kihagyásával ők feledteké nem lőnek. 2) Pozsega rendei kívánják: hogy az 1844. 2dik törvény, melly a magyar nyelvről szól, szoroson megtartassék. Ezen pontnál az Agr. Zeitung tudósítója erővel akarja erőtetni Pozsega rendei azt, miszerint ezen kijelentéssel az érintett törvényt épen nem úgy magyarázzák: mintha az Szlavoniára nézve is diplomatikai erejű lenne; hanem — maga sem tudja, mi a diplomatikai erejű nyelv! 's ekép Pozsega azon szerencsétlen helyzetbe hozatott, hogy érzelme, 's akaratának hivatalos kijelentésére nyelvvel nem bír-

ván, egy darabig némának kell lennie, oh oh!! 3) Az időrövidség miatt a rr. nem kívánják, hogy a horvát-szlavon tartományok gyűlésének rendezése tanácskozás alá vetessék. 4) Ha a tartományi gyűlésen a népiskolák felállítását hozatnék szóba, ez esetben követurak igyekezzenek azokat ezen megye által kifejezett nézetek szerint szaporíttatni, 's rendeztetni. 5) A horvát-szlavon helytartó tanács visszaállításáról a rr. további lépéseiket akorra látják halasztandóknak, ha majd az érdemben fölterjesztett kérelemre legfelsőbb helyről válasz fogkiadatni. 6) Követurak igyekezni fognak annak kieszközlésén, hogy a hozandó törvények latin tartalomban ő felsége által saját kezűleg aláírva a horvát-szlavon törvényhatóságoknak kézbesíttessenek. 7) Ha a turmezei nemesség szavazási joga a tartományi gyűlésen tanácskozási tárgy lenne, követurak ellenszegülni fognak olly nemesek szavazat-gyakorlásának, kik a tartománygyűlésre forma szerint meghíva nincsenek; hogy azonban Zágrábmegyének annyitól ohajtott nyugalma 's békéje minél előbb helyreállíttassék, követurak működjenek azon, hogy a turmezei kerület Zágrábmegyétől választassék el. Ezt aztán eredeti eszmének mondhatni, minő csak a Száva alsó partjain teremhet! 8) Nyelvre nézve pedig, mellyet a horvát követek a magyar országgyűlésen használnának, a rr. hatázzák: mikép habár a törvény ezen tartományok képviselőit 6 év lefolyása előtt a magyar nyelv használatától föloldá „mindazáltal hogy a kölcsönös egyetértés 's ezen tartományoknak a magyarok iránti hajlama bizonyíttassék, a horvát követek nyilvános előadásukat a magyar országgyűlésen magyarul tartsák. Ezen határozatot a mondott lapszerkesztőség fellengző Gutachtunggal fűszerezi; 9) Ha a protestánsoknak a melléktartományokba bevetele, és polgári jogokkal ellátatása indítványoztatnék, ezen indítványt, ha több hozzájárulás által pártoltatnék, e megye képviselői se támadják meg. Ez által — mond a tudósító — Pozsega rendei épen nincsenek azon nézetben, mintha azon helyhatósági statutum, minélfogva a protestánsok a melléktartományokban hivatalviselés 's polgári jogok élvezetéből kizáratvák, ezen tartományok gyűlésének beléegyezése nélkül a magyar országgyűlésen eltörlötethetnék, 's ennél fogva a magyar országgyűlésen megjelenendő megyei követek utasítatvák, miszerint a protestáns kérdésben a horvát követekkel egyetértőleg dolgozzanak. 10) A horvát nemzeti nyelvre nézve főjegyzői indítvány következtében követek utasítatnak a tartományi gyűlésen kijelenteni: mikép Pozsega rendei még nem látják eljöttnek az időt, mellyben a horvát nyelv a nyilvános ügyek vezetésére elég alkalmasnak canonisáltathatnék. Itt a tudósító ismét mentegeti a rr. hogy elvben akarják ugyan a horvát nyelvet, csak mostanra nem. Ez is jól van. 11) Ha nemes Zágrábmegye határozata mellett megmaradva a tartományi gyűlésre képviselőket nem küldene, ő felsége kéressék meg a nevezett megyét kötelessége teljesítésére utasítani, 's a tartományi gyűlés határozatit érvényenyeknek kijelenteni méltóztassék. A nevezett megyének azon határozatára pedig, minélfogva az magát Zalamegye által akarja képviselletni a magyar országgyűlésen, e megye rendei kijelenték reményüket: mikép nemes Zalamegye ezen zágrábi kívánatot elutasítandja 's ha mégis Zalamegye a zágrábmegyei rendek által hozzá küldött követi megbízó levelet elfogadná, ez esetben sincs mitől tartani, minthogy az országgyűlési elnökségtől ezen megbízó levél, mint törvényes szokáson kívüli — elfogadtatni nem fog.

Ennyiből áll Pozsega utasítása főbb pontokban, mellyeket tartományi gyűlésre menendő képviselőinek adott; — hogy minőket ad magyar követeinek, nem tudjuk; hihetőleg semmit, bizván azokat a tartományi gyűlés végzemenyire. Illusio supra illusionem.

ZÁGRÁB, oct. 18kán 1847. (Rendkívüli gyűlés Zágrábmegyében). Egy legfelsőbb helyről érkezett udvari rendelvén rendkívüli közgyűlés-tartásnak szükségét idézve elő, folyó hó 14kén ismét egybegyűltek Zágrábmegyei rendei. — Olvastatott az udvari rendelvén, melly a megyének augusztusi gyűlésében hozott, 's az országgyűlési tárgyakra vonatkozó isméretes végzését, mint a fenálló törvényes szokásba ütközőt, kárhóztatja, 's a megyét a törvény által kijelölt hatáskörökben működésre utasítja. Főispán ő mga hivatkozván azon tisztelet és engedelmességre, mellyel a legfelsőbb parancsok iránt viseltetni tartozunk, igyekezett a rendeket az augusztusi végzés megmánsítására birni. Az elnöki nyilatkozat után az alkotványos horvátok közül első emelt szót J.A., megjegyezve, mikép a felolvasott udv. rendelvén a megye eljárását törvénytelennek tartja ugyan, de egy törvényre sem hivatkozik, melly a kárhóztatott végzés által megsértetett volna. Ha a tartományi gyűlés világos törvényekben gyökerezett, és százados szokás által szentesített régi törvényes állapotából tetteleg ki nem vetköztetett volna, szóló is a követküldés mellett nyilatkoznék; de miután már többé nincs tartományi gyűlés, hanem báni

*) Nem rendes levelezőnkől.

conferentia, arra pedig követeket küldeni szükségtelen, a megye előbbi végzését továbbá is fentartandónak és az indokokat 's körülményeket, melyeken a' kérdéses végzés alapszik, külön fölrásban legfelsőbb helyre terjesztendőknek véli. —

S. urad. ügyvédet leginkább az udv. rendelvényben kifejezett nézetek bírják arra, hogy a' megye előbbi végzése mellett nyilatkozzék. Az udv. rendelvény — ugymond — a' megyét százados szokás, törvényes gyakorlat megtartására utasítja. Zágrábmegye épen a' százados szokás 's törvényes gyakorlathoz hű ragaszkodásból indult ki, midőn elhatározta, hogy a' tartományi gyűlésben részt nem véve, mely a' nemesség tetteles kizáratása által régi törvényes lényegéből kiforgatván, a' százados szokás és törvényes gyakorlat másított meg.

Az illyr párt részéről Z. püspöki hivatalnok, szövetségeseinek kedvezés szokása szerint, a' tagadás terére lépett. Szerinte a' nemesség soha nem birt egyedi szavazattal a' tartományi gyűléseken; mit kimondani elégnék tartott szóló, de a' bebizonyítással örök időkre adós maradt. B. J. ezuttal csak a' tartományi gyűlések számos jegyzőkönyveire hivatkozik, melyek világosan bizonyítják, mikép a' tartományi gyűléseken a' nemesség egyedi szavazattal bír. A' nemességnek kizáratását oly ténynek tekinti, mely a' municipális jogok alapját támadja meg, mi ellen az utolsó tartományi gyűlési események után hasztalan keresnénk a' tartományi gyűlésen orvoslást sat. Még számos nyilatkozás történt a' megyei végzés mellett és ellen, mik közül csak egy körülményt vélünk szükségesnek kiemelni.

A' zágrábi lapok nem egyszer hirdették, mikép azon párt részén van a' többség, melyet ők oly híven képviselnek. Most az alkotmányos horvátok szavazást sürgettek, hogy mindenki meggyőződjék, mikép a' többség csakugyan azon párt részén van, mely azzal a' hírlapokban minduntalan kérkedik. Az illyr párt egyik szónoka R. ügyvéd kinyilatkozta, hogy az csakugyan vak, ki nem látja, hogy a' többség a' horvát párt részén van. Mire elnök ömlga — ugymond — maga az ellenfél megismeri, hogy kisebbségben van, 's már a' szőlők többsége az előbbeni végzés fentartása 's a' fölrás mellett nyilatkozott, a' szavazást szükségtelenné tartja, és a' végzést kimondta. Másnap jegyzőkönyv-hitelesítés után a' gyűlés eloszlott. **Rendes levelező.**

BUDA. 1847. oct. 25. A' követválasztási mozgalmak városunkban sokkal nagyobb élénkséget idéztek elő, semmint békét szerető, 's a' közügyek iránt mintegy részvételelenségű mutató polgárinktól következetesen várhattuk volna, 's ezen részvételelenség fő okát a' kifejtett körülmények nyomán egyedi nézetem szerint abban találom, hogy a' közügyekbe befolyás a' kir. városokban régebbi időkben csupán a' tanács, később pedig ez és a' választott községnek engedtetett, 's mit ezek czélszerűnek 's üdvösnek találtak, abban az összes polgárságnak megnyugodni 's azt felsőbb szabály szerint tekinteni kellén, ha ellennézete lett volna is, azt nem nyilváníthatta. De miután koronás fedelmünk az 1843ki országgyűlés elején kibocsátott helytartótanácsi intézvényél fogva a' kir. városok összes polgárink a' politikai ügyek, nevezetesen az országgyűlési követek megválasztásába befolyást engedélyezett, éreznik kezd, hogy nézetének nyilvánítás a' szinte mérlegbe vettetik, 's azért jogát meggyőződése szerint gyakorolja; — 's ez csekély nézetem szerint szép garantíát nyújt arra, hogy ha a' kir. városok czélszerűen rendeztetnek 's a' kir. városi polgároknak, kik az ipar 's értelmiség mérlegében nem csekély nyomatókat képeznek, a' politikai jogok gyakorlása kellően megadatik, a' honboldogítás terhes munkájában szép erőt fognak kifejteni. De a' kir. városok rendezése tárgyában, miről oly felvilágosodott, tapasztalt, és értelmes férfiak, kik előtt csekély énem elenyészik, értekeztek — czikket írni szándokom nem lévén, ezuttal csupán a' követválasztási mozgalmakat és eredményt fogom a' tisztelt olvasó közönség elibe terjeszteni. —

Mint jelen lap 80. számában olvasható, tanácsi intézkedés után összes polgárink (1227) névsorát a' kiküldött választvány bemutatta, minden kerület részire nevezetett választvány, mely az illető kerületi polgárokat f.e. oct. 17én összehívatta 's nekik a' névjegyzéket hozzá mellékelte szavazati bárczával egyedenként oly utasítással adta át, hogy a' névjegyzékre irt polgártársaik közül annyit, a' hány szám a' szavazati bárczán vagyon (várban 4, vizivárosban 16, Tabán 10, Ujlak 5, országot 4, Kriszínváros 3) kiszemelvén, azokat mint az országgyűlési követek választásába közvetlen befolyással bírókat írják fel 's a' választványnak oct. 21én személyesen adják át.

Ezen intézkedés után egyszámra csekély, de nagy befolyással bíró párt keletkezett, mely szállongó hírszerint H. F. mult országgyűlési második követ megbuktatását tüzvén ki céltul, M. A.-t. jelölé ki követül, 's mindent elkövtettek, hogy ezen nálunk ismételten és alig 8 napos

polgár részére többséget szerezzen, erre a' dolog természetes állásánál fogva keletkezett egy ellenzéki párt, mely azon meggyőződésben állt, hogy városunkat országgyűlésen oly egyed, kit a' kir. városokhoz legkisebb érdek sem köt, nem képviselheti, és szegényére válnék az egész hatóságnak, ha oly egyedeket, kiket a' városokhoz járt érdekük köt, képességre pedig mindenkor megfuthatják a' versenyt, elmellőznék — 's kijelölték T. J. tanácsnokot és H. F. főjegyzőt, 's az ellenpárt ellenében homlokegyenest 's nyilvánosan föllépvén, capacitatio útján iparkodott azt kevesebbé ejteni. Ezen törekvésének első sikerét f. e. oct. 21én a' képviselők megválasztásánál érezte, mert képviselők — kik között országosan tisztelt Szentkirályi Mörice nevé is szerencsénk volt olvasni — oly egyedek választottak, kik önmeggyőződésüket sem kedvezés sem ennek ellenkezőjéért meg nem tagadják, 's a' közérdeket egyedi érdekekkel föl nem cserélik. — Ezen elleneinkre nézve föllötte roszul sikerült képviselő-választás által M. A. A. párt reményeit félig meghiusultnak látván, befolyását a' követjelölésre irányá, 's kedvezésnek az által törekedett többséget szerezni, hogy azokat, kik némi népszerűséggel bírnak, a' kijelöléstől elvonja, de ezen vágy is csak egy részben sikerült, mert hála a' gondviselésnek vannak nálunk is önálló és szilárd jellemű egyedek, kik magukat azon ösvényről, mellyen meggyőződésük szerint hazánk jobbátét legbiztosabban vélik eszközölhetni, egy kecségető mosoly vagy kézsorítás által eltántorítani nem engedik. A' választási határnap vagyis octob. 25ke bekövetkeztén reggeli 8 órakor már nagy kíváncsi sereg környezé a' tanácsházat, kik között a' választók minden pártszínezet nélkül kereszttül törve a' polgársági termet elfoglalták, honnan 9 órakor a' tanácssterembe hivatván, tisztelt polgármesterünk jeles alkalmi beszéddel az összesereglett polgárságot a' tárgy fontosságára figyelmeztetvén 's a' választást kellő csend és rendben eszközölni kérvén a' tanács által tett kijelölést az első követre nézve kihirdette; a' kijelöltek: S. E. t. tanácsnok — T. J. tan. és P. J. tszéki főj. Kijelölés után a' választó közönség a' polgársági terembe visszavonult, hol a' képviselők határozottan kinyilatkoztatták, miként ők választók elhatározott kívánságánál fogva a' követválasztásba csak úgy folynak be, ha nekik az utasításadásba is befolyás engedtetik, — erre képviselő azon megjegyzést tette, hogy ezt, miután az 1843 évi k. intézvény mindeddig szabályt szolgál a' tanács meg nem engedheti 's minthogy a' követválasztást az idő rövidsége miatt addig, míg e' tárgyban küldendő legalázatosabb fölrátra legk. válasz érkeznek, halasztani nem lehetne, javasolta: hogy a' képviselők ezen kívánatot ez uttal csupán jegyzőkönyvbe vétetni kérjék 's a' követválasztásba folynak be. Erre a' képviselők az érdeklent intézvény fölolvását sürgetvén, annak azon kitételét, hogy „az utasítások a' tanács és választott község közgyűlésében hitelesíttessenek“ oda magyarázták, hogy ők szinte választottak lévén ezen jog az intézvény értelmében őket is illeti, 's minthogy a' választó polgárság velök egy értelemben volt, a' kívánt nyilvánításra a' tanácshoz küldötttség nevezetett, mely azon választás érkezett vissza, hogy a' tanács a' választó község kívánatit méltányosnak találván a' közgyűlésbe a' képviselőknek is befolyást adand.

E' választásban mindnyájan megnyugodván, a' követjelölés bonczolgatásához fogtak; az ellenzéki párt azt méltatlannak találta minthogy abból H. F. ki mind a' mult országgyűlésen, mind a' hivataloskodásban tanusított képessége és tiszta jelleme által a' közbizalmat és szeretetet sokszorosan megérdemelte — kihagyatva látta 's féltvén, hogy a' második kijelölésből is kihagyatik, küldötttség kinevezést indítványozott a' tanácsnak jelentendő, hogy a' mennyiben a' község nem biztosítotték, hogy a' tanács a' második követiségre közszereteti H. F. — t. kijelölé, a' választó község őt minden kijelölés nélkül fölkiáltás utján megválasztja.

A' választvány megnyugtató választással térvén vissza a' választó község a' tanácssterembe vonult a' szavazást megkezdendő, minek végeztével kihirdeték: hogy S. E. 13. P. J. 7. Tűrn bök János pedig 87 szavazatot kapván ez utóbbi fogja városunkat mint első követ képviselni. Ezt követé a' második követjelölés, 's minthogy M. A. a' dolgok illy állásában legeztszerűbbnek tartotta a' viszálylépést, a' kijelölés így tétetett: H. F. tan. főj., N. J. főügyész és S. P. h. ügyvéd 's választó polgár. A' kijelölés halatára Házmán Ferenc szünni nem akaró éljenzések közt kikiáltott, de elnök polgármester formáság tekintetéből szavazást sürgetvén ennek sikere lön: hogy Házmán Ferenc lelkes főjegyzőnk 97 szavazattal 5 és 4 ellenében második követül választott. Választás után mind a' két választott szabatos szerkesztés jeles beszédben a' választóknak bennük helyezett bizalmokért köszönetet szavazván, 's polgártársaik érdekeit tehetségük szerint képviselni legszentebb kötelességüknek vallván, a' gyűlés szétoszlott. **R e n d e s l e v e l.**

SZÉKESFEJÉRVÁR. Szabad kir. Székesfejérvár választó polgári 's ezen 60 személyből álló testülethez e' czélra választott 30 képviselőji f. october hó 14kén választák meg a' tanács hatjelölti közül országgyűlési követeket. A' nemes várost a' közelgő hongyülésen Haader Pál főbíró és König József tanácsnok fogják képviselni. Hogy E. E. főjegyző ur, ki mult országgyűlésen köz elismerés által a' városi követek legjelesbei közé soroztatott, nem dicserhető pártérdekekből elmellőzteit, sőt jobban mondva, szándékosan megbuktattatott, úgy hiszük, ez leginkább a' városnak leend kárára. — Egy fontos eseményt kell megemlítnünk: több megyei tisztviselő 's más hivatalbeliek a' követválasztáson jelen kívánván lenni, a' városház csarnokában megállapodtak 's onnan több érdemes választó polgár felszólítására a' polgárszobába mentek, honnan nemcsak ezek, de még a' képviselőkül választott érdemes polgárok és M. sebész választó polgár által kiutasítottak. — Nem szükség é itt uraim coordinatio még pedig főfelügyelővel? hát városunkban a' reformkérdéseknel sebészek viszik a' főszerepet, talán ez azért van, mivel a' méltányosságon és igazságon itt gyakrabban sérelmes sebel szoktak ejteni. Gyógyítsátok ezeket magatok uraim, sebészeiteket pedig utasítsátok kórházaitokba. — Este a' polgárság igen diszes fáklýászenével tisztel meg országgyűlési követét. Az utasítások szabadelvéük. **R. l.**

ERDELYI ORSZÁGGYÜLÉS.

XCVII. országos ülésben octob. 18kán a' jegyzőkönyv hitelesítése után bejövén a' kir. kormányzók, kormányzó ömlga a' következő k. k. leiratokat olvastatta fel az országgyűlés alatti perfolyamrul szóló ó felsége által megerősítve leküldött törvényekkel együtt:

Kegyelmes kir. leirat az országos hivatalnokok választása iránt. Első Ferdinand 'sat. Midőn azok, miket négy kir. kormányzók tanácsosunk legfelsőbb kinevezése körül 1843ki január 31ről kelt, és szokott módon előnkbe adott alázaatos fölrásokban felhozatok, nézetünknek hozzátk ugyan e' tárgyban 1837ki auguszt. 31ről, 1838ki január 19ről, 1841ki novemb. 5ről és végre 1842ki decemb. 22ről intézett kegyelmes kir. leirataink utján kegyelmes nyilvánítása által akép vannak kiegyenlítve, miként a' mi legfelsőbb beléegyeztésünk hozzájárultávali szabad választási jogotok épségben maradásá mellett, a' fölterjesztett egyedek kinevezése és megerősítése körüli legfelsőbb jogainknak, melyek hasonlag a' törvények szentségén alapulnak, tekintete igényli, titeket ezuttal is idézett kegyelmes leirataink tartalmára utasítva, egyszerűmind komolyan nyilvánítjuk, hogy azok, miket előbbi okaitok ismétlése mellett fölrásokhoz csatolni jónak láttatok, sem az általatok idézett 1791: 20. tcz. szövegével, sem a' hódoló tisztelettel 's egyedül a' köző előmozdításra irányzott legfelsőbb határozatinkkal meg nem egyeznek, minélfogva legfelsőbb roszalásunkat méltán vonták magukra. Egyébiránt 'sat.

Kegyelmes kir. leirat az országgyűlés alatti perfolyamrul szóló törvényekkel mellett.

Első Ferdinand 'sat. Azon javaslatokat, melly-nélfogva az országgyűlés tagjait, ez országgyűlés alatt folyható perekről szóló törvény rendelkezésének csak polgári és vagyoni keresetekre nézve vélték alárendelendőknek, a' helyes igazságszolgáltatás elveivel össze nem férhetvén, e' pontot, a' folyó évi septemb. 20ról kelt alázaatos fölrások utján, szokott módon előnkbe terjesztett törvényekkel tartalmából kegyelmesen kihagyandónak határoztuk; az azon törvényben általatok javasolt többi módosításra pedig kegyelmes megerősítésünket adva, az érintett törvényekkel, ide mellékelte alakjában azon felhívással küldjük vissza hozzátk, hogy azt a' jelen országgyűlési több megerősített törvényekkel kapcsolatban legfelsőbb szentesítésünk végett fölterjeszteni siessetek. **Egyébiránt 'sat. Kelt 1847. oct. 11. Ferdinand.**

Ezen fölratok 's az utóbbiban idézett törvényekkel felolvasása után is a' kir. kormányzók egész ülés alatt folyvást benmaradván, a' kk. és rr. a' közelebbi ülésből közzíratra adott 22 törvényekkel magyar szövegét állapították meg. Némi észrevételeket csupán az urbér két pontja idézett elő. A' dézmáruól szóló törvényekkelben t. i. némelyek, jelesen Kolozsm. és Udvarhelyszék követei, e' latin szót „messis“ „aratás“ helyett „letakarítás“ szóval vélték kifejezendőnek, nehogy a' földesur e' törvény rendelkezését oda magyarázván, mintha az csak a' sarlós gabonára terjedne ki, malé-szedéskor az urbéresnek, kivált rosz időben tetemes kárára, tetszése szerint késleltesse a' dézmálást. Kormányzó öml. elismerte ez észrevétel helyességét, de a' jelen stadiumban, midőn a' törvény csak szentesítés végett terjesztendő fel, nem tartotta az ország rendét jogosítva arra, hogy illetlen változtatást tegyenek; reményét nyilvánítván, hogy az illető hatóság e' törvény rendelkezését azért a' dézmálendő gabonák minden fajaira kiterjesztendi, és így maradt az „aratás.“ A' másik pont, mi ész-

revélt k...
mellyben...
van megh...
hogy,,ezi...
forint “é...
vizsgálja...
veget,hol...
a' magyar...
mellyek u...
értenti, „...
fejze. M...
törvénye...
panasz tá...
rozott, és...
keket kis...
Mellyek u...
cikkekne...
külüzi a' p...
röködést...
törvény;...
nácsook...
rösítésrő...
néheti.

PC...
kes eser...
„Terribl...
lyokkal,
A' szaba...
hez az is...
szavazás...
nyertek,
laszatos...
minister...
szorítan...
párt meg...
ge folyt...
nak el r...
SI...
„ma nag...
állítás sz...
jelent m...
dovis r...
dova tá...
nisztere...
mazott f...
leg a' h...
nyost n...
estve uj...
gresista...
soknak...
A...
annyi i...
nem es...
ség leg...
hir sze...
mellyek...
sitve fo...
A...
lap egy...
vaez tá...
birtoká...
mellyek...
lázi sz...
teit fig...
ben ma...
képvis...
noktár...
most fo...
melly...
hogy a...
vezető...
osztan...
vonní...
lenség...
mely a...
nyeg...
kocsiz...
délín...
ról ár...
nend...
Olan...
szas i...
rályo...
lyaban...
polgá...
ban s...

revéltelt keltett, a tagosításról szóló törvényezik 51. § a, melyben az urbér során előforduló pénzüszszegkek taja van meghatározva. Az idézett pontban t. i. csak annyi áll, hogy „ezüst forint“ de nincs meg, hogy „magyar“ vagy „rén. forint“? A' kk. abban állapotok meg, hogy az itélőm. vizsgálja át az ő flge által megerősítve leküldött latin szöveget, hol van tisztán kitéve a „rén. forint“ s a hol ki van, a magyar szövegben is tegyék oda, a hol pedig nincs, né-melleyek úgy vélekedtek, hogy csakugyan rén. forintot kell érteni, „magyart“ csak ott, hol netalán világosan ki volna fejezve. Megállapították továbbá a' kk. és rr. az ujonczállítási törvényezik magyar szövegét is. Végül a' fogarasvidéki panasz tárgyában katonai erő ki nem rendelése miatt határozott, és a' szentesítés végett felterjesztendő törvényezik-keket kísérő fölíratok lőnek felolvasva és közíratra adva. Mellyek után kormányzó ő nmlga a' megállapított törvény-czikkeknek közelebb ülésre tisztába íratását hagyván meg, kültzi a' perfolyamrul szóló törvényezikket, az egyenes öröködést, és a' mennyiben az idő engedni, a' kisajátítási törvényt; nyilvánítván, miként az újon választott korm. tanácsosok fölesketése is meg fog történni, addig is a' megerősítésről szóló kir. adományleveleket, a' kinek tetszik, meg-nézheti.

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. Oct. 9kei lissaboni tudósítások érde-kes eseményül csupán azt jelentik, hogy brit hadigözös „Terrible“ Angolából az oda száműzött torresvedrasi fog-lyokkal, Bomfin gróf és társaival Lissabonba megérkezett. A' szabadelvű párt újabb előterjesztést tón a' miniszterség-hez az isméretes miniszteri rendeletek ellen, mik szerint a' szavazási lajstrom átnéztetik, eddigelő azonban mást nem nyertek, mint hogy az átnézés határnapja oct. 18kaig ha-laszatott el. A' cabralisták ismét emelik fejüket 's a' gyenge miniszterséget bizonyára terveik iránti engedékenységre szoritandják, mihelyt Narvaez győzelmét a' lissaboni hátráló párt megtudja. A' tartományokban a' cabralisták vakmerősé-ge folyton növekszik 's főleg Beira tartományban hatalmaz-nak el mindinkább az általa gyakorolt erőszakoskodások.

SPANYOLORSZÁG. Madridból oct. 10kéről írják: „ma nagyszámu tisztelgés 's kezesókolás volt az udvarnál. Állítás szerint a' király is jelen vala leendő. Azonban nem jelent meg. Mint hírlík, ma este az udvari tánczvigalomban mégis részt veend. Tegnap úgy hallatszék, Narvaez és Cor-dova tábornokok nem egészen egyeztek meg 's utóbbi a' mi-niszterelnöknel elbocsátatási kérelmét adá be; innen szár-mazott tegnap azon hír, miszerint Narvaez tárczáját hihető-leg a' hadival cserélendő fel, mindazáltal még semmi bizo-nyost nem mondhatni e' tekintetben. Serano tábornok ez este új állomására utazott el Granadába. Ugyanaz a' pro-gressista lapok részéről czéllapja legkeserűbb megátmadá-soknak.“

A' királynő melletti főudvarmesternői állomás, mely annyi időig üresen maradt, állítólag ismét be fog tölteni 's nem csodálhatni, hogy e' kinevezés egyike az új miniszter-ség legelső, legszorgosb gondjainak. Montijo grófnő lenne hir szerint a' választott, mint ki mindazon tulajdonokat, mellyek e' befolyásdus állomáshoz megkívántatnak, egye-sítve foglalja magában.

A' legújabb kabinetváltozás fölött a' közöns. porosz hir-lap egyik levelezője többi közt következőleg ír: „hogy Nar-vaez tábornok folyvást minden módon a' miniszteri hatalom birtokába jutni iparkodott, 's hogy e' végre ugyanazon sze-mélyek előtt, kiket csak kevéssel azelőtt legmélyebben lea-lázn szándékozott, hódolgot és bókolt, ezt jól láták, kik tet-teit figyelmesen vizsgálták. Hogy érdekeit a' miniszterség-ben magában két vele különös barátságban álló tábornok képviselék, szinte tudaték. Hogy ezen két tábornok hivatal-noktársait elarúlá, isméti kabinetbe-leptükből világos. Ime most foghatni meg okát Mon ur Párizsba hirtelen utaztának, mely oct. 2kán történt, 's névszerint azon körülményből, hogy a' francia követ kocsiában őt egész a' Bayonne felé vezető kapuig kísérte 's forró ölelések közt áldását látszék osztani a' szándékolt czélra, azon következtetést akarják vonni, mikép ez utóbbi kétségkívül Spanyolország függet-lenségének biztosításával áll összekötetésben.

Azonban a' lelépelt miniszterséget kormányzotta sze-mély akkor úgy látszik még semmit nem gyanított az őt fe-nyegető katasztrófról. Mert míg Mon az éjszaki kapun ki-kocsizott, Salamanca két életvidor barátja kíséretében a' délin Aranjuezbe ment, mezei lakán magát a' minden oldal-ról áradozó statusjövendelmek unalmas számolásitól kipihe-nendő. De 3kai delután történt, hogy Narvaez 's Ros de Olano tábornokok Spanyolország legfontosb férfijánál hosz-szas időig udvaroltak. Este szokás szerint megjelent a' ki-rálynő a' dalszínházban, és Salamanca is helyt foglalt páho-lyában 's vidám kedélylyel fogadá az állomásaikra siető új polgári főkormányzók bucsutisztelgését. Vannak Madrid-ban személyek, kik mindennel törődnek, 's névszerint a'

dalszínházat csak azért látogatják, hogy a' királynő vidor pillanatin legelhessenek. Ezen kandiak azon megjegyzést tették, mikép amaz este a' legfenségesb egyszersmind leg-szebb szemek nem, mint szokás szerint, Salamancát 's más ugyanazon kegyet élvező személyeket üdvözlék, hanem in-kább félreismerhetetlen részvétellel a' balletben föllépett medvére valának szegezve (mert Narvaez tábornok nem volt jelen). Éjfélt után a' miniszterek a' palotában tanácsülé-re gyűltek össze. Csak a' közoktatási miniszter Ros de Olano hiányzott. Végre két órákor reggel felé (oct. 4.) ő is, Narvaez tábornokot karján vezetve, a' tanácssterembe lé-pett, 's a' reá várakozott urakat tüstinti távozásra szólítá fel, minthogy a' királynő az összes miniszterséget letette 's a' valenciai herczegnek adta az új kabinetelnökséget által. Cordova hadminiszter azonnal fölkelt 's a' herczeg mögé lé-pett. Salamanca állítólag színét változtatta (tehát pirossá kellett lennie). De midőn a' miniszterelnök Garcia Goyena, néhány szót, méltatlan bánás mód ról 'stb. ejtett, a' három tábornok (Narvaez, Cordova és Ros de Olano) kardjaikkal oly hősies állást vőnek, hogy a' polgár minisz-terek engedni látták tanácsosnak, mire aztán oly föltétel alatt, hogy elbocsátatásukat önként kérték, szabad távozást nyertek. Reggeli szürküléskor meglátogatta az új miniszter elnök valenciai hg a' sergeket laktanyáikban, 10 órákor Madrid lakosai ámulva olvasák a' Gacetéban a' miniszter-változást. Miért, mi módon bukkott meg Goyena miniszter-sége? Így kérdék egyik nyárszolgár a' másikat. Miért vá-lasztja a' királynő minisztereit azon pártból, mellyet egy hó-nap előtt elleneül nyilatkoztatott. Az új miniszterség lapjai nem adnak választ e' kérdésekre. Az új kabinet joggal Nar-vaez miniszterségének nevezhető. Ő maga a' legfőbb igaz-gató; Cordova tábornok mint hadminiszter szolgáltevé hadsegéde; Orlando pénzügyminiszter, pénztárkezelője; a' Heraldo eddigi vezére Sartorius mint belügyminiszter, magán-titkára; kereskedelmi miniszter Ros de Olano, váltóügyviselője. — Az igazság - miniszterség Spanyolországban Narvaez alatt ha nem egészen fö-lösleges, de annyira hatástalan, hogy Narvaez nem nagy engedélyt adott a' polgárosztálynak, midőn azt nem vala-mely parancsnokló tábornokra ruházta. Az új miniszter-ség első gondja volt a' cortest egybehívni 's eddigelő némely, az előbbi kabinet által hozott rendszabályo-kat felfüggeszteni. Ezek közt van az új spanyol igazgatási rendszer Escosurától. Narvaez tábornok a' kormány-gyepől átvétele után tüstint futárt küldött Londonba Bulwer madridi követ visszahívására iránt. A' londoni kabinet pedig épen e' miatt meg fogja hagyni Bulwert mosta-ni állomásán.

Oct. 7kei hírek szerint Gonzales Bravo megérkezett Madridba Franciaországból. Seranot herczeggé és spanyol granddá akarják tenni. Izabella királynő azon végzemé-nyeket, mellyek által Salamanca pénzügyi tervei megsem-misítetnek, aláírta, 's azok más nap a' Gacetéban valának megjelenendők. A' kormány Concha tábornokot cataloniai főkapitányságáról letenni szándékozik.

ANGLIA. Oct. 12kén Londonban kabinettanács vala tartandó a' mindinkább fenyegető pénzüszv elháritására. Állítólag tárgyalni akarák: vajjon és mikép segítsenek a' ban-kon. Oct. 14kén a' pénzkrisis folyvást tartott 's naponkint rosszabb kinézést ölte. Manchesteri 's liverpooli kisebb házak megbuktán kívül Barclay testvérek és társ. csődje is hirdet-tett, 400 ezer font st szenvedőleges adóssággal. Az által-ányos bizalmatlanság ez által még nagyobbá lón.

Irlandban, főleg Tipperary grófságban az agraria vétségek, sőt még a' gyilkolások is újra nagyon elhatalmaz-zódnak, úgy hogy a' kormány egyszerre őt nyilatkozványt bocsátott ki gyilkosság miatt oly esetekben, mellyekben a' tettesek még ki nem tudattak.

A' villanyüregnyit napokban sajátos czélra használ-ták Angliában. Maidstoneban (Kent grófs.) oct. 7kén 12 óra-kor egy nejt megmérgezte férfi volt felakasztandó, azonban a' belügyi miniszterség a' londonoveri vasut hoszszában elvonuló sürgöny által a' kivégeztetést két órával tovább ha-laszatá. Midőn ezen idő lefolytával a' kormány kétsége el-oszlott, sürgöny után újlag parancs adatott az itélete-vég-hezhajtásra. A' Punch így vélelszik: gőz által már régóta gyakorolják az igazságkiszolgáltatást.

FRANCZIAORSZÁG. Oct. 11ei kir. rendelvény által ama korábbi rendeletek, miszerint a' száraz hüvelyes vete-mények, bhrkonya, dara 's repáfajak, gesztenye 's lisztnem-iek kivitele oct. 31keig tiltatik, egész 1848ki január 31keig terjesztetik ki. Ugyiszinte a' gabna 's kukoricza és pohánka liszt kiviteli tilalom is ugyanazon napig hoszszított meg.

A' bordeauxi „Indicateur“ szerint Krisztina királynő utjába Madrid felé oct. 11kén ment a' nevezett városon ke-resztül. 14kén már a' spanyol fővárosban vala megérkezendő. — Vezérmarsal Soult, ki már hoszszasabb idő óta gyön-gélkedik, állítólag nagyon megbetegült.

Nem rég a' touloni gályarabságból több elszökés tör-

tént. Tíz fogoly egy fegyveres csolnakon, Castigneauból visszatarva, az őrséget megrészegítette 's feszített vitor-lával odább vonultak; két más, holtiglan elítélt, hasonló mó-don szökött el.

NÉMETORSZÁG. Oct. 16kai követkamrai ülésben Münchenben (Bajorországban) a' sajtóügy tárgyalattott, miből köv. érdekesb adatokat vonunk ki. Götz követ: egy némelly dologban az utóbbi évtizedek alatt haladást tettünk, de a' sajtót illetőleg épen nem. Jobb állapotunk volt e' rész-ben 1832—1837ig, midőn a' belügyek vizsgálatmentesek voltak 's a' lefoglalások legalább törvényes föltételek sze-rint gyakoroltattak. 1829 előtt még szabadabbak voltunk; legszabadabbak 1803ik évben, midőn egy fejedelmi rendelet minden vizsgálatot megszüntetett. Semmi sem birhatná más a' kormányt kérelmink megtagadására, mint a' félelem a' sajtó visszaélései elől. Hol azonban valamely emberi jó, mi visszaéléstől mentes lehetne? Az igaz használat azon-ban a' visszaélés nem szüntetheti meg. Mennyit akadályoztathattunk volna, ha ügyeinket szabadon tárgyalhatjuk. Az utóvizsgálat, mellyet Abel miniszter hozott be, nem véd-hette meg őt az általányos ingerültségtől; bukása már a' mult országgyűlésen elő volt készítve. — Bauer követ: El-fogultabban mint valaha emelem most szavamat ez ügyben. A' szó 's gondolatszabadságot gyermekeim óta szent, el-adhatatlan emberjogul tekintém. Évek sora megerősített e' nézetemben. A' néphangulat iránt nincs semmi kétség. Hol valódi miveltség, jellem 's gondolkodásszilárdság ural-kodik, ott rokonszeny is létezik a' szabad sajtó iránt. A' szol-gaságban nincs üdv és nincs szabadság, hol a' gondolat meg van bilincszve. Mit azon férflak, kiknek neve nem márvány diszcarnokokban, de igen a' honbarátok sziveiben állanak, kiknek szavát a' nemzet örömmel hallgatá, kivívni iparkod-tak, annak elnyerésén maig is töreksziünk. Egy kis tért el-foglaltak ők, de ez ismét veszve lón 's mi a' régi szomorú helyzetben vagyunk. Ne kérdjük a' mai tanácskozás hasznát. Bizonyosság az igazságról még soha nem volt haszontalan. Mi nem a' karunk szabadságot, melly rombol-lásra czéloz, semmi communismust, semmi ferde irányu sajtót. Ha megérkezik a' nap, mellyen legszigorubb bünte-tésekkel körülirt viszzaható törvényt terjesztnek előnkbe, elfogadandjuk azt 's ekkép meg fogjuk mutatni, hogy mit akarunk. Mert a' sajtó-vétség nem egyszerű vétség; buján tovább tenyészik. De mitörvényes állapotért iparkodunk, melly független legyen az uralkodó rendszer kegye vagy kegytelenségétől. A' belügyekrei vizsgálat kétségkívül nem törvényesen áll fen. Az utóvizsgálat oly törvénytelen mint nevétséges 's remélljük, hogy a' mostani miniszterek máskép intézkednek ez iránt. Nem koldulunk gondolatszabadságot, hanem egy jó, megcsontított jogot kívánunk vissza, melly az alkotvány biztosítékában birja maga biztosítékát, 's csak ha meg lesz adva, üdvözölhetem a' mostani miniszterséget haladás barátikul. — Scholler követ: hogy csak az alattvalók tökéletes bizalma mellett vi-rágozhatik 's állhat fen valamely kormány, ezt Porosz-szág legújabb története bizonyítja. A' porosz alkotványen-gedést nálunk nagy örömmel üdvözlették, de ez még nagyobb fogna lenni, ha alkotványunk czélja valósulna. Vajha kormányunk minél hamarább ru-házna fel magát e' hatalmas mál, melly egyedül nyujthat biztos 's meg nem dönthetlen gyámolt. — Denin-ger követ: ha valamennyi hazudságot, rágalmat 's alávaló-ságot meg lehetne szüntetni a' vizsgálat által a' nélkül hogy jeles férflak korlátoztatnának, akkor magam is a' vizsgálat mellett küzdenék — odi profanum vulgus et arcei. De mi-vel épen a' kényszerítő rendszabályok terhelik a' jelen áll-apatot, ennél fogvást megszüntetése mellett szavazok. Vizs-gálattal semmiféle ellent nem győzhetni most le. Az ohaj-tások kitöröltetésével a' lapról nem oltatnak ki azok a' nép szivéből. Jól körül szabott sajtószabadság legjobban fogná majd a' rosz sajtót elnyomni; a' most elrejtett irányzatok egymást tulözönölven, saját szellemszegénységökben vesz-nének el, 's csupán a' józanak maradnának meg. A' gon-dolatok feloldásánál mitől sem tarthatni, mert a' valóság erősb a' hazudságnál, 's az igaz mindig igaz marad. A' jó-zan népértelemben győzelmes fegyvert birnak a' kormá-nyok; dicsőségök szabad férflak, 's nem szolgálk igazga-tása. — Closon követ: Van e' valaki még, ki a' vizsgálatot pártolná? Keljen föl! — És az egész gyülekezetben egy tag sem emelkedett.

October 9kei ülésében az országtanácsosi kamarának Münchenben két kir. herczeg 's 24 kamratag jelenlétében tárgyalattott a' nyilvánosságra bocsátott kamrai tanácsko-zásokban névtelenség megszüntetést illető indítvány, 's ez egész kiterjedésében egyhangulag el is fogadtattott. Erre az országtanácsosi tárgyalások a' lapokban is tüstint a' szó-nokok neveivel jelentek meg.

OLASZORSZÁG. Aflorenzi hirlap következő fejd-elmi nyilatkozványt közöl: „Mi II. Leopold, isten kegyelmé-ből, csász. ausztriai fhg, magyar és csehorsz. k. hg, ausz-

